راهی برای بهتر زیستن

دانشجویان مسیر دانشگاه آزاد علوم اجتماعی واحد تهران شمال را خوب بلدند. کافی است دنبال این جمع جوان راه بیفتی تا به محل برگزاری جشن و همایش «ستاد اقامه نماز» برسی. همایشی که در سالن اجتماعات این واحد و همزمان با جشن روز ولادت امام رضا(ع) برگزار می شود. امروز دیگر از نشان دادن کارت دانشجویی خبری نیست. چراغ های رنگی و نور و صدایی که از سالن به بیرون می تراود، همراه با کارت تبریک کوچک اما زیبای بچه بسیجی های دانشگاه وادارت می کند زودتر خود را به جمع داخل سالن برسانی. جمعی که برای بی واسطه و زیباترین راه عبادت و زیارت با خدا روی صندلی ها نشسته و در ذهن و دلشان رابطه خود را با خدایشان سبک و سنگین می کنند. حسی که در اولین لحظه ورود به سالن و آرمیدن شنیدن آنچه در خصوص نماز گفته می شد، بدان دست یافتم.

صفحه ۳

بررسی یک اپیدمی در ایران

زیبایی فقط با جراحی پلاستیک!

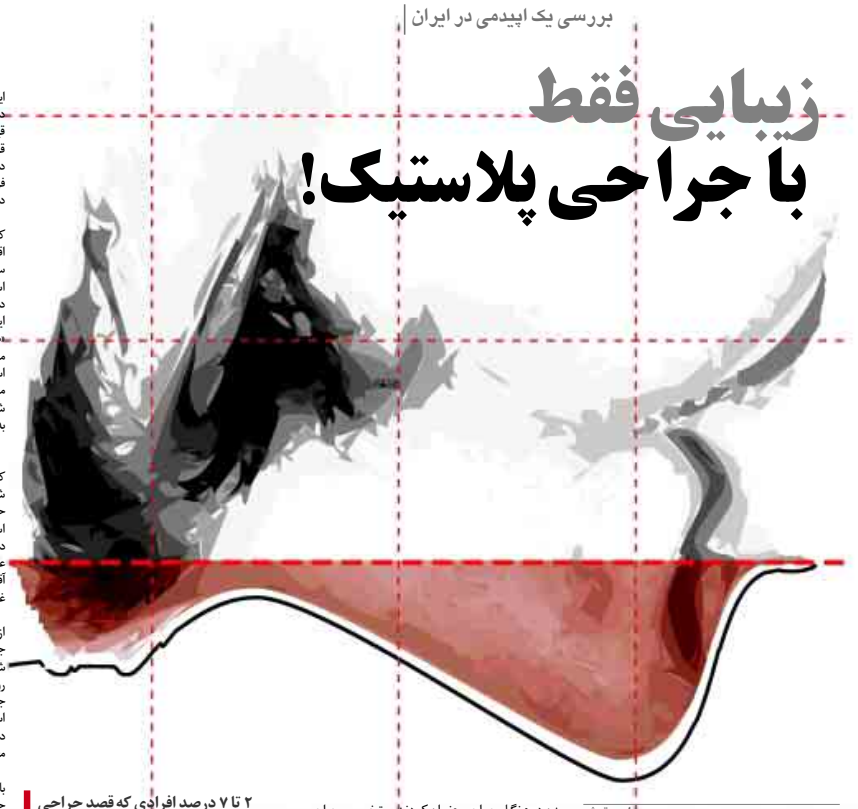

امید توشه

امیلی کالینز، یکی از مشهورترین متخصصان روانشناسی اجتماعی در رسانه های آمریکایی معتقد است: «چرا باید ۸۵ درصد دختران از ظاهرشان ناراضی باشند؟ من فکر می کنم بیشترین مسؤولیت متوجه رسانه هاست که با تبلیغات گسترده درباره جذابیت های ظاهری زنان و مردان، روز به روز افراد بیشتری را به این احساس دچار می کنند غیر جذاب و بد قیافه هستند. در حالی که واقعیت این طور نیست. در واقع آنها تنها با آنچه که در رسانه ها تبلیغ می شود، تفاوت دارند.»

او مدل های غربی مورد پسند جوانان را زیر سؤال می برد و می گوید: «این مدل ها که از رسانه ها تبلیغ می شوند بدون استثنا از لحاظ فیزیکی، غیرطبیعی هستند و دستیابی به آن ها بسیار دشوار و تقریباً غیرممکن است.»

خانم کالینز زمانی تیر خلاص را شلیک می کند که می گوید: «بررسی تیم های تحقیقاتی مؤسسه ما به این نتیجه رسید که اگر عروسک باربی یک انسان بود، به دلیل فرم بدنی ویژه اش، قادر به راه رفتن روی دو پا نبود و باید چهار دست و پا راه می رفت.»

البته گفته های خانم کالینز جالب است. اما تا اینجا ارتباط چندانی به گزارش ما ندارد. قصد داریم برایتان گزارشی بنویسیم از «گرایش جوانان ایرانی به جراحی های زیبایی، بخصوص جراحی بینی». با این حال وقتی کالینز می گوید: «یافته های جالبی در خصوص جراحی های زیبایی وجود دارد.» گوش هایمان تیز می شود. او ادامه می دهد: «به عنوان مثال تحقیقات نشان داده است آنهایی که خوش بینانه تر از سایرین تن به این جراحی ها می دهند، معمولاً از نتیجه عمل هم بسیار راضی ترند. اما نکته در آن جاست که هیچ تحقیقی نشان نداده است که تمام کاندیداهای جراحی زیبایی (توجه کنید تمام کاندیداها) پس از عمل، اعتماد به نفس بیشتری پیدا می کنند. بخصوص آن بیمارانی که از افسردگی رنج می برند، بعد از چنین عمل هایی نتیجه نامطلوب تری می گیرند.»

شاید پاراگراف های اولیه خانم امیلی کالینز مولای درزش نرود اما آن چه که در مورد تحقیقات پس از جراحی های زیبایی برزبان آورده است با جامعه ایرانی همخوانی چندانی ندارد. هر چند در این زمینه حکم قطعی وجود ندارد. اما بخصوص باید به این جمله که «خوشبین ترها پس از جراحی زیبایی اعتماد به نفس بیشتری پیدا می کنند.» برای جامعه ما کمی اغراق آمیز باشد. این ادعا را متخصصان جراح گوش، حلق و بینی می گویند. البته آمار پرونده های شکایت از جراحان زیبایی به ادعاهای متخصصان ایرانی هم کمک می کند.

نیمی از شکایت علیه پزشکان از جراحان زیبایی است

شاید شما هم این خبر را شنیده باشید که «نفیسه» دوساعت پس از عمل جراحی بینی فوت کرد. پزشکان مرکز پزشکی قانونی علت مرگ این دختر جوان را تزریق بیش از اندازه آب به بدن در هنگام جراحی عنوان کردند و متخصص جراحی پلاستیک از سوی شعبه ۴ دادسرای جرایم پزشکی به حبس و پرداخت دیه محکوم شد.

حالا که صحبت از «دادسرای جرایم پزشکی» شد بهتر است به آمارهای دکتر شهاب صدر، رئیس سازمان پزشکی قانونی و رئیس سازمان نظام پزشکی هم توجه کنیم. او در اوایل خرداد ماه سال جاری در گفت وگویی اعلام کرد: «در سال گذشته ۱۰ هزار پرونده مربوط به شکایت از پزشکان به این دو سازمان ارائه شده است.» که به گفته قائدی بازپرس شعبه اول دادسرای جرایم پزشکی، حدود نیمی از شکایت ها مربوط به جرایم پزشکی از نوع زیبایی است. این شکایت ها شامل جراحی پلاستیک، جراحی ترمیمی، افزایش قد، چاقی و لاغری، گونه گذاری و جراحی بینی هستند.

۲ تا ۷ درصد افرادی که قصد جراحی زیبایی بینی دارند قبل از عمل از «بدشکلی هراسی» رنج می برند. این افراد دارای «دل مشغولی وسواسی» نسبت به ظاهر خود هستند که می تواند منجر به افسردگی و اضطراب شود. این دسته از افراد حتی پس از انجام عمل جراحی زیبایی بینی به طور معمول از نتیجه عمل رضایت ندارند و در صدد شکایت از پزشک برمی آیند

موج جراحی زیبایی تا زنان کابل

زمانی که مردم افغانستان تحت سلطه حکومت مستبدانه طالبان بودند، زنان حتی اجازه ترک خانه را هم نداشتند. حتی وجود مغازه هایی که زیورآلات بفروشند خیلی رؤیایی به نظر می رسید. در حالی که حکومت طالبان از نظر قانونی با تردید نگریسته می شدند، ولی فروختن لوازم آرایش غیرقانونی به حساب می آمد. اما حالا بعد از گذشت 4 سال از آن روزها هر کس می تواند جراحی زیبایی انجام دهد!

این جراحی ها در کلینیک «دکتر همکار» در کابل انجام می شود و به عنوان نهایت زیبایی در این محدوده به حساب می آید. در ابتدای بازگشایی این مرکز لب ها و سایر اعضای صورت ناشی از شلیک گلوله و دیگر زخم هایی که در طول 23 سال جنگ به وجود آمده بود، مورد جراحی قرار می گرفت. اما حالا و بعد از چند سال، زنان تقاضای انجام جراحی هایی از قبیل بلند کردن پلک چشم، جراحی بینی و کشیدن پوست صورت را دارند.

جراحی پلاستیک در این کشور جدید نیست. دکتر همکار برای انجام جراحی پلاستیک، به داشتن گواهی روانپزشک که سلامت عقلی بیمار را تأیید می کند، پافشاری دارد. ولی چه اتفاقی برای مغازه های لوازم آرایش افتاد؟ امروزه در هر کجای کابل می توان این مغازه ها را پیدا کرد و تعداد آنها رو به افزایش است. مثل تقاضا برای جراحی زیبایی که دیگر از دست دکتر همکار هم کاری برنمی آید.

اما نکته اصل چیز دیگریست، چرا باید تن به این جراحی ها بدهیم که بعد ناچار به شکایت از پزشک جراح زیبایی خود شویم؟ پاسخ به این سؤال آسان نیست. هر چند می شود حدس هایی زد. به جملات زیر توجه کنید.

دوستداران جراح زیبایی، خود شیفته هستند؟

دکتر نیک پور، روانشناسی که در مراسم افتتاح همایش رایزنوپلاستی با همان جراحی بینی سخن می گفت، به نکته جالبی اشاره کرد: «۲ تا ۷ درصد افرادی که قصد جراحی زیبایی بینی دارند قبل از عمل از «بدشکلی هراسی» رنج می برند. این افراد دارای «دل مشغولی وسواسی» نسبت به ظاهر خود هستند که می تواند منجر به افسردگی و اضطراب شود. این دسته از افراد حتی پس از انجام عمل جراحی زیبایی بینی به طور معمول از نتیجه عمل رضایت ندارند و در صدد شکایت از پزشک برمی آیند.»

تا اینجای مطلب همه آمار و ارقام، ادعای مشکلات غیرجسمی آنهایی است که با جراحی زیبایی داشتند و پادر صف شلوغ آن قرار دارند. اما آیا به واقع همه کسانی که تن به جراحی بینی می دهند، دچار توهم بدشکلی یا به وسواسی زیبایی مبتلا هستند؟ آمار دکتر نیکپور که می گوید نه. چون ۲ تا ۷ درصد از میان ۱۰۰ درصد رقم کوچکی است. علاوه بر این ارقام آنهایی که بینی و سایر اندام خود را به دست جراحان زیبایی سپردند مراجع مناسب برای توضیح درباره انگیزه شان از چنین عمل های جراحی است. اما شاید نظر چند کارشناس بدبین و خوشبین به نتیجه گیری قسمت بعدی مطلب کمک کند.

اول از بدبین ها شروع می کنیم. به عنوان مثال دکتر محمد مهدی قیامت دبیر هیأت انتظامی سازمان نظام پزشکی می گوید: «میزان شکایت از جراحان زیبایی نسبت به ۵ سال گذشته دوبرابر شده است. اما به علت رواج این نوع جراحی در ایران، ۷۰ درصد پزشکان دوره انترنی علاقه مند به ادامه تحصیل در جراحی پلاستیک هستند.» مثل این که گفته های دکتر قیامت خیلی هم بدبینانه نبود. اما نتایج تحقیق دکتر فرهاد قلعه بندی و عزیزه ابراهیمی در دانشگاه علوم پزشکی تهران نکته دیگری را نشان می دهد. در میان متقاضیان جراحی زیبایی، فراوانی الگوی شخصیتی وسواسی و خودشیفته به طور معنی داری بیشتر از سایر الگوهای شخصیتی است.

این دو پزشک جوان مقایسه آمار خود با یافته های دکتر امیلی کالینز معروف را ساده تر کرده اند: «در کشورهای غربی کسانی اقدام به جراحی زیبایی می کنند که عزت نفسشان نسبت به سایرین پایین تر است اما در ایران نتایج تحقیقات کاملاً به عکس است و افراد خودشیفته در صدر متقاضیان جراحی زیبایی قرار دارند.» البته این دو پزشک بی آنکه قصد تحلیل هجوم پسران ایرانی به جراحان زیبایی بینی را داشته باشند نتیجه گرفته اند: «هوچند در گروه آماری ما، زنان ۴ برابر مردان اقدام به جراحی می کنند - چرا که زیبابودن برای آنها تبدیل به یک فرهنگ شده است. - اما این مسأله در مردان نوعی اختلال شخصیتی به شمار می رود. به گفته این پژوهشگران مردان متقاضی بیشتر شخصیت «وابسته» داشتند که از نظر فرهنگی یک ویژگی زنانه به شمار می رود.

اینجا حق با طرفداران جراحی زیبایی است

با اعلام نتیجه چنین تحقیقاتی است که باید به آقا پسرهایی که تن به جراحی بینی داده اند و از خواندن جملات بالا عصبانی شده اند حق داد. چون یک نگاه خوشبینانه که توسط دکتر حکمت آرا رئیس انجمن جراحان گوش، حلق و بینی عنوان شده است، تمام جراحی های بینی پسران و قسمتی از خانم ها را به دلایل روانی ارتباط نمی دهد. او معتقد است: «برخلاف تصور عموم، جراحی بینی فقط برای زیبایی نیست و بخصوص در میان آقایان این جراحی به علت مشکل بینی ناشی از شکستگی غیرطبیعی یا گرفتگی های مادرزادی صورت می گیرد.»

این حرف ها را دکتر سهیلا محمدی تأیید می کند: «بسیاری از متقاضیان جراحی پلاستیک نه تنها زیبایی بلکه مشکلات جسمی خود را نیز حل می کنند. از نظر من ایرادی ندارد که وقتی شخصی از ظاهرش ناراضی است و ممکن است برایش مشکلات روحی پدید آورد و بخصوص دچار کمبود اعتماد به نفس شود، جراحی زیبایی کند. هر چند این مسأله در میان خانم ها بیشتر است اما به واقع تمامی انسان ها به علت زیبا دوستی و زیباپسندی دوست دارند خود نیز صاحب چنین خصلت هایی باشند تا محبوبیت بیشتری کسب کنند.»

اما وقتی بحث مقایسه آمار مقدار جراحی های زیبایی در ایران با سایر کشورها پیش می آید، آن وقت صورت مسأله فرق می کند. چرا که مطمئناً شهروندان سایر نقاط دنیا نیز زیباپسند و دوستدار محبوبیت هستند اما برای کسب این امتیازات دست به جراحی پلاستیک نمی زنند. خانم محمدی با پاسخ کوتاهی به سادگی این تعارض را از دید خود حل می کند: «جامعه ما شرایط به خصوصی در میان جوانان دارد. وقتی یک رفتار، صورت همه گیر، رایج و اپیدمی پیدا کرد و همه دوست دارند آن را امتحان کنند، دیگر شما نمی توانید آن را با جامعه دیگری مقایسه کنید. بخصوص که این رفتار هر چه که می خواهد باشد حتی جراحی زیبایی در میان مردان، تبدیل به هنجار شده و مورد تأیید اکثریت است. آن وقت این افزایش جراحی ها در مقایسه با سایر کشورها نامعقول به نظر نمی رسد.»

اعلام حکم شرعی جراحی زیبایی توسط علما

چند ماه پیش خبرگزاری ایسنا با درخواست حکم شرعی از چند مرجع بزرگ تشیع سعی در روشن ساختن این نوع جراحی ها که بعضاً با خطرات جانی نیز همراه است، دست به اقدام جالبی زد.

آیت الله سیستانی در پاسخ به این سؤال پاسخ داد: «اگر احتمال مرگ یا نقص عضو به قدری قوی باشد که عقلاً موجب خوف باشد، جراحی مذکور به هیچ وجه جایز نیست. اما اگر چنین نباشد، حتی اگر ضروری نباشد، ایراد ندارد.» ایشان در ادامه پاسخ خود می گویند: «مثلاً اگر چهره انسان مشوه باشد، معالجه ضروری است و در مورد زنان طبیعی است که زیبایی در بسیاری از موارد ضروری است.»

از سوی دیگر آیت الله العظمی فاضل لنکرانی در پاسخ به این سؤال می گوید: «اگر طبق تشخیص پزشک متخصص و مورد اطمینان، عمل مذکور خطر جانی و ضرر قابل توجهی برای شخص داشته باشد انجام آن جایز نیست.»

اما مدتی پس از این اقدام ایسنا، روزنامه «القدس العربی» نوشت: «مفتی مصر با صدور فتوایی مبنی بر حرام بودن جراحی زیبایی، پزشکان و متخصصان زیبایی را غافلگیر کرد.» این روزنامه چاپ لندن در گزارش خود نوشت: «علی جمعه، مفتی مصر گفت انجام این نوع جراحی ها در صورتی که از روی رفاه و مدگرایی باشد شرعاً ممنوع است. اما در صورتی که انجام این نوع عمل ها به منظور اصلاح وضع ظاهری یا جبران لطمات روحی باشد، ممنوعیتی برای آن وجود ندارد.»

حکم با شما

نتیجه گیری در خصوص دلایل و لزوم این نوع جراحی ها در میان جوان ایرانی با توجه به ادعاهای موافقان و مخالفان کار چندان ساده ای نیست و خوشحالیم که ما در مقام یک رسانه حق صدور حکم نهایی را نداریم. گفته ها گفته شد و حالا نوبت شماست که تصمیم بگیرید.

اما آن چه که هیچ کس در مورد آن تردید ندارد، انجام این نوع جراحی ها توسط پزشکان مجرب و صاحب تجربه و در شرایط مناسب مراکز بهداشتی است. ضروری و غیرضروری بودن جراحی هم بماند!

از نگاه دیگر

* اسکات پترسون
کریستین سایمس مانیتور
ترجمه: سمیه بازرگان

در جست و جوی زیبایی

به نظر شما چه چیزی امروزه بیشتر در ایران رواج یافته است؟ من به شما می گویم براساس تعداد روبه رشد صورتهای بانداژ شده خانم های ایرانی می توان به این نتیجه رسید که جراحی بینی به یک مد تبدیل شده است.

جراحی های زیبایی مانند: کشیدن پوست، صاف کردن ناهمواری های بدن و باریک کردن بینی های بزرگ به اندازه ای در ایران رواج یافته است که به عنوان راهی مهم به سوی جوانی تلقی می شود.

الهه شیرالی دختر جوانی که بینی اش بانداژ شده می گوید: «جراحی بینی برای جوانان ایرانی نوعی مد است. گرایش به جراحی زیبایی بینی تا حدی بین آنها گسترش پیدا کرده که حتی اگر جوانی این جراحی را انجام نداده باشد، برای جلب توجه هم که شده بینی اش را بانداژ می کند.» شهناز گنجی مادر خانم شیرالی در ادامه صحبت های دخترش می گوید: «در ایران مردم نه تنها نسبت به بینی خودشان حساسند بلکه به فرم بینی دیگران هم توجه دارند. مثلاً در حالی که در خیابان راه می روید، ممکن است جوانی از سر شیطنت به شما نزدیک شود و بینی نافرم و بزرگتان را مسخره کند.!»

آمار دقیقی از جراحی بینی در ایران وجود ندارد ولی آمار غیر رسمی نشان می دهد که هر ساله ۳۵ هزار جراحی بینی در این کشور انجام می شود و به طور معمول جراحان کارآزموده که جراحی پلاستیک انجام می دهند هزار دلار بابت هر جراحی دریافت می کنند.

اما متقاضیان این جراحی ها تنها افراد پولدار نیستند و البته حتی برخی جراحان از بیماران خود یک سوم هزینه را دریافت می کنند. اما نکته قابل توجه آنجاست که در طول تابستان و ایام تعطیل، بسیاری از ایرانیان مقیم اروپا و آمریکا به ایران سفر کرده و جراحی های زیبایی شان را در این کشور انجام می دهند. آنها علت این کار را کم هزینه بودن اینگونه جراحی ها در ایران نسبت به اروپا و آمریکا عنوان می کنند.

سیاوش صفوی متخصص جراحی بینی که دفترش با عکس های بینی های بزرگ و نافرم و تابلوهای پیکاسوترنین شده عقیده دارد: «معنای زیبایی در هر قوم و فرهنگی متفاوت است.» او در مورد سن مراجعه کنندگانش می گوید: «اغلب مراجعان حدود ۱۲ سال دارند اما به آنها توصیه می کنم تا سن ۱۶ سالگی صبر کنند. تا استخوان بینی صورتشان، فرم اصلی خود را پیدا کند.»

یکی از آرزوهای خاص برخی دختران ایرانی از زمان نوجوانی زیبا بودن است. اگرچه تحصیلات و موارد دیگر در زندگی آنها نقش دارد ولی زیبا بودن برای دختران هر طبقه ای از اجتماع، در مرحله اول خواسته های آنها قرار دارد.

لیلا جهانگردی، دانشجو است. او که بینی اش را عمل کرده، در گفت وگو با ما می گوید: «من زیبا بودم ولی می خواستم چهره ام را تغییر دهم و جراحی بینی را تنها برای اینکه دلم می خواست تغییر کنم و زیباتر شوم انجام دادم.» جهانگردی ادامه می دهد که میل انجام جراحی پلاستیک در دختران از مدارس دوره تحصیلی راهنمایی در آنها رشد پیدا می کند. البته به جراحی بینی زنان ایرانی نباید به عنوان یک مد نگاه شود. هرچند بیشتر زنان ایرانی بینی زیبایی ندارند و برای انجام این عمل زیبایی، زمان و هزینه زیادی را صرف می کنند و آنهایی هم که هنوز اعضای صورتشان را به تیغ جراحی نسپرده اند، این کار را انجام خواهند داد چون راه دیگری ندارند. جهانگردی در حالی که دست روی بینی اش گذاشته بود به سمت دوستش که نزدیک باجه تلفن ایستاده بود راه افتاد. دوست این دختر دانشجوی ایرانی با دیدن بینی جراحی شده لیلا جهانگردی شوکه شد و از او پرسید: فکر می کنی واقعاً بینی تو نیاز به جراحی داشت؟ و دوستش پاسخ داد: در جامعه امروزی بله!